

Fakta om fagopplæringen

22 100 personer startet i lære i 2019–20, en liten nedgang fra året før. I samme periode fikk 26 500 fag- og svennebrev.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 11.02.2021

Hovedfunn

- I 2019–20 ble det inngått 22 100 nye lærekontrakter. Det er 900 færre enn året før.
- Det er flest nye lærlinger i bygg- og anleggsteknikk og færrest nye lærlinger i naturbruk.
- Totalt var det 28 700 godkjente lærebedrifter. Av disse hadde 72 prosent hatt lærling i løpet av det siste året.
- Det ble oppnådd 26 500 fag- og svennebrev. Det er 700 færre enn året før.
- Koronasituasjonen har trolig ført til at færre praksiskandidater har tatt fagprøven.

Flere tall finner du her

[- Lærlinger](#)

[- Lærebedrifter](#)

[- Fag- og svennebrev](#)

Liten nedgang i antall nye lærekontrakter

I 2019–20 ble det inngått 22 100 nye lærekontrakter. Det er 900 færre nye lærekontrakter enn i 2018–19, som tilsvarer en nedgang på 4 prosent. Antall nye lærekontrakter har økt hvert år de siste ti årene, men i 2019–20 er det altså en liten nedgang.

Mange bedrifter og virksomheter har hatt utfordringer som følge av korona. Det kan ha ført til at bedriftene i noe mindre grad tar inn nye lærlinger, noe tallene over andel søkere som fikk lærekontrakt i 2020 også indikerer. Likevel er antallet nye lærekontrakter høyere i 2019–20 enn for tre år siden, og sammenligner vi med 2011–12, da Samfunnskontrakten for flere lære plasser ble inngått, har antall nye lærekontrakter økt med 19 prosent.

Hoveddelen av lære plassene finner vi i privat sektor. 71 prosent av alle nye lærlinger har lære plass i privat sektor. 22 prosent har startet i lære i kommunal sektor og 7 prosent i statlig sektor. Privat sektor har hatt en nedgang i antall nye lærekontrakter sammenlignet med i fjor, mens kommunal sektor og statlig sektor har hatt en liten økning.

7 av 9 utdanningsprogram har færre nye lærlinger enn året før

Det er flest nye lærlinger i bygg- og anleggsteknikk og færrest nye lærlinger i naturbruk. 7 av 9 utdanningsprogram har hatt en nedgang i antall nye lærekontrakter fra 2018–19 til 2019–20. Elektro og datateknologi har størst nedgang i antall med 277 færre nye lærekontrakter, som tilsvarer en nedgang på 8 prosent. Design og håndverk har størst relativ nedgang fra året før, på 15 prosent. Restaurant- og matfag, der lærlingene har vært hardest rammet av permitteringer som følge av korona, har hatt en nedgang på 5 prosent. Helse- og oppvekstfag og naturbruk har hatt en liten økning i antall nye lærekontrakter det siste året.

Nedgang i de fleste fylker

Kun ett fylke, Møre- og Romsdal, har hatt en økning i antall nye lærekontrakter fra 2018–19, med 48 flere lærekontrakter. Rogaland har størst nedgang i antall lærekontrakter, med nesten 280 færre nye lærekontrakter. Dette tilsvarer en nedgang på 10 prosent. Nedgangen i Rogaland fordeler seg på de fleste utdanningsprogrammene, med unntak av restaurant- og matfag. Også Vestland og Oslo har en nedgang, med henholdsvis 210 og 180 færre nye lærekontrakter siste år.

8 av 10 nye lærekontrakter er gjennom opplæringskontor

80 prosent av de nye lærekontraktene er tegnet gjennom et opplæringskontor. Et opplæringskontor er et samarbeid mellom bedrifter om inntak og opplæring av lærlinger og lærekandidater. Omfanget av kontrakter som er tegnet gjennom et opplæringskontor er på nivå med året før. Det er forskjeller mellom fylkene i bruken av opplæringskontor. I Vestfold og Telemark er 92 prosent av lærekontraktene gjennom opplæringskontor mens i Viken er 69 prosent tegnet gjennom opplæringskontor.

Hva er lærling, lærekandidat, fagopplæring i skole og fagbrev på jobb?

Lærlinger er personer som har inngått en lærekontrakt om opplæring og praksis i en bedrift, med sikte på fag- eller svennebrev. Læretiden er normalt på to år.

En **lærekandidat** inngår i en opplæringskontrakt med en lærebedrift og går opp til en kompetanseprøve med sikte på kompetansebevis. Et kompetansebevis er mindre omfattende enn fag- eller svennebrev.

Fagopplæring i skole er et tilbud til søkere som ikke har fått læreplass. Disse elevene får opplæring i faget ved skolen i stedet for i bedrift.

Fagbrev på jobb er en ordning for voksne som er i et arbeidsforhold. Ordningen gir mulighet til å få fag- eller svennebrev på grunnlag av allsidig praksis, realkompetansevurdering og opplæring kombinert med veiledet praksis i vanlig arbeid.

45 000 lærlinger totalt i 2020

Totalt var det nærmere 45 000 lærlinger med en løpende kontrakt per 1. oktober 2020. Det er 360 færre lærlinger enn i 2019. Antall løpende lærekontrakter inkluderer både lærlinger som er i sitt første år som lærling og dem som har vært lærlinger i mer enn ett år. I tillegg var det 1 760 lærekandidater og 730 personer med kontrakt om fagbrev på jobb.

Elever som ikke får læreplass, har rett til opplæring i skole for å fullføre sin yrkesfaglige videregående opplæring. 1 290 elever var i fagopplæring i skole per oktober 2020, en økning på nesten 200 fra året før. Økningen kan ha sammenheng med at det kan ha vært vanskeligere å få læreplass som følge av korona (Utdanningsdirektoratet 2021).

Om statistikkene om lærlinger

Antall **nye lærekontrakter** viser hvor mange lærlinger som starter i lære i løpet av ett år. Tallene inkluderer alle kontrakter som har begynt mellom 1. oktober ett år og 30. september året etter. En person kan kun telles med én kontrakt hvert år.

Antall **løpende lærekontrakter** viser hvor mange lærlinger som var under kontrakt per 1. oktober. Disse tallene viser det totale antallet aktive lærlinger som finnes, uavhengig av når de startet i lære.

Flere tall om lærlinger: I statistikken om andel søkere som har fått lærekontrakt, kan du se forholdet mellom hvor mange som ønsker seg læreplass og hvor mange som får ønsket sitt oppfylt.

Antallet lærebedrifter med lærling øker

I 2019–20 var det 28 700 godkjente lærebedrifter i landet, hvorav 20 700 hadde lærling. Fra 2012–13 til 2019–20 har antall lærebedrifter med lærling økt med 3590 totalt i landet. Dette tilsvarer en økning på 21 prosent.

Antall lærebedrifter med lærling har økt hvert år siden 2012–13, men det er en mindre økning i år enn tidligere år. Det er mange bedrifter som har hatt utfordringer som følge av koronasituasjonen denne våren, og mange lærlinger har vært permittert. Dette kan også ha gjort det vanskelig for bedriftene å ta inn nye lærlinger.

28 prosent av lærebedriftene har ikke lærling

Til tross for at antallet lærebedrifter med lærling har økt de siste årene, er det fortsatt mange godkjente lærebedrifter uten lærling. I 2019–20 hadde 28 prosent av de godkjente lærebedriftene ikke hatt lærling det siste året, som er på samme nivå som i fjor. Dette viser at det ikke er nok å rekruttere en bedrift til å bli lærebedrift. Den trenger også ta opp nye lærlinger.

Det varierer en del mellom fylkene hvor stor andel av de godkjente lærebedriftene som har lærling. I Oslo har nesten 80 prosent av de godkjente lærebedriftene lærling, mens i Innlandet har 66 prosent av lærebedriftene lærling.

Bygg- og anleggsvirksomhet har flest lærebedrifter

Nesten 90 prosent av lærebedriftene er private, mens 7 prosent er kommunale og 3 prosent er statlige. De resterende lærebedriftene er registret med ukjent sektor. Det er flest lærebedrifter med lærling innen næringsområdene bygg- og anleggsvirksomhet, varehandel, bilverksteder og industri. Over 60 prosent av alle lærebedrifter med lærling finnes innenfor disse tre næringene. Bygg- og anleggsvirksomhet utgjør 34 prosent.

Det ble utdannet 26 500 fagarbeidere i 2019–20

I løpet av 2019–20 ble det avlagt 28 200 fag- og svenneprøver. Totalt fikk 94 prosent av de avlagte prøvene karakteren bestått eller bestått meget godt, og til sammen utgjør dette 26 500 fag- og svennebrev. Det er flere måter å oppnå et fag- eller svennebrev på. I 2019–20 tok:

- Nærmere 17 600 fag- eller svennebrev som lærling.
- 7 970 tok fag- og svennebrev som praksiskandidat. Dette er personer som har tilstrekkelig arbeidserfaring til å gå opp til fagprøve uten læretid.
- 880 elever tok et brev etter fullført fagopplæring i skole.

- 110 personer tok fag- eller svennebrev gjennom ordningen fagbrev på jobb, som er en ordning for voksne som allerede er i et arbeidsforhold.

Det er oppnådd litt over 700 færre fag- og svennebrev i 2019–20 sammenlignet med året før. Størst nedgang er det i helse- og oppvekstfag, med over 400 færre fagbrev. Helse- og oppvekstfag er samtidig utdanningsprogrammet med flest oppnådde fagbrev. Elektro og datateknologi har størst økning, med 160 flere fag- og svennebrev.

Det var også en del som fikk kompetansebevis etter opplæring i bedrift. 550 lærekandidater oppnådde et kompetansebevis i 2019–20.

Færre praksiskandidater avla fag- og svenneprøven

Det ble avlagt betydelig færre fag- eller svenneprøver i mars og april 2020 enn til samme tid året før. I perioden juni til september ble det imidlertid avlagt nesten 1 700 flere prøver enn i 2019. Dette kan tyde på at en del av kandidatene som på grunn av en periode med strenge koronatiltak ikke fikk avlagt fagprøven i mars eller april, har tatt prøven senere. Myndighetene ga for eksempel unntak fra enkelte krav til

gjennomføringen av fag- og svenneprøver, for å legge til rette for at flere lærlinger skulle få ta prøven (Regjeringen 2020).

Det er likevel over 750 færre avlagte fag- og svenneprøver i 2019–20 enn i 2018–19. Det skyldes i hovedsak at færre praksiskandidater har avlagt prøven. En årsak kan være at fag- og svenneprøver for lærlinger ble prioritert over prøver for praksiskandidater, ved redusert kapasitet til å gjennomføre prøver under koronautbruddet. Det er samtidig en økning i antall lærlinger som har tatt fag- eller svenneprøven.

Design og håndverk har høyest andel som ikke består fag- og svenneprøven

Det er relativt små forskjeller mellom fylker og utdanningsprogram i andel som består fag- og svenneprøven. Andelen som har «bestått» eller «bestått meget godt» varierer fra 88 prosent i design og håndverk til 96 prosent i naturbruk og teknologi- og industrifag. For fylkene varierer andelen som får fag- og svennebrev fra 91 prosent i Oslo til 96 prosent i Møre og Romsdal og Innlandet.

